

HOTĂRÂREA nr. 170
Din 13.03.2019

Dosar nr: 4A/2019

Petiția nr: 836/21.02.2019

Autosesizare: Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

Reclamat: Federația Română de Handbal

Obiect: impunerea unor criterii de valoare pentru transferul jucătorilor străini de handbal la cluburile din liga Națională a României

I. Numele, domiciliul și sediul părților

1. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, sector 1, București.

Numele și sediul/domiciliul procedural ales al reclamatului:

2. Federația Română de Handbal cu sediul în București, str. Aviator Popa Marin nr. 2

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Art. 14 din Regulamentul privind Statutul și Transferul Jucătorilor de Handbal prevede următoarele: "Primii 2 (doi) jucători de altă cetățenie decât română pot evolua pentru un club membru afiliat al FRH fără îndeplinirea criteriilor valorice. Începând cu al treilea jucător de altă cetățenie decât română se pot legitima/transfera la un club afiliat FRH jucătorii care se regăsesc în Rapoartele de jos ale echipelor care: s-au clasat pe locurile 1-10 la Jocurile Olimpice (cu condiția să nu fi trecut mai mult de 2 ani calendaristici de la disputarea ultimei ediții a J.O), au participat la cel puțin o ediție din ultimii doi ani a Final Four –ului Ligii Campionilor sau Cupei E.H.F. „

III. Citarea părților

4. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturilor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare, în data de 11.03.2019.

5. De asemenea, a fost invitat, în vederea susținerii unui punct de vedere, Sindicatul Handbaliștilor din România.

IV. Susținerile părților

Susținerile instituției care a declanșat acțiunea din oficiu

6. Prin nota de autosesizare cu nr. de înregistrare la C.N.C.D. **836/21.02.2019**, Colegiul director urmează a analiza posibila încălcare a principiului liberei circulații a lucrătorilor

în spațiul UE și discriminarea persoanelor aparținând minorităților naționale care doresc să se legitimeze la cluburile din România.

Susținerile reclamatului

7. În fapt, la data de 28.06.2018 a fost adoptat de către Consiliul de Administrație a F.R.H. *Regulamentul privind statutul și transferul jucătorilor de handbal*. Aceasta a intrat în vigoare începând cu data de 01.07.2018. Regulamentul a fost și este în prezent publicat integral pe pagina web a F.R.H. la secțiunea **FRH/Statut** și regulamente.

Odată cu adoptarea acestuia, unele dispoziții au suferit modificări în vederea îndeplinirii unui obiectiv de interes național, și anume dezvoltarea handbalului pe plan național și internațional prin susținerea tinerilor sportivi.

8. În drept, în conformitate cu art 12 din Legea nr. 69/2000 privind educația fizică și sportul:

(1) Sportul de performanță constituie un factor esențial pentru dezvoltarea sportivă pe plan național, îndeplinind o importantă funcție reprezentativă pentru România în competițiile sportive oficiale cu caracter internațional. În conformitate cu art. 13 alin. (5) din același act normativ:

Sistemul competițiilor sportive oficiale pe ramuri de sport, este elaborat și organizat de federațiile sportive naționale, potrivit statutelor și regulamentelor acestora. De asemenea, conform art. 37 alin. (1) lit.a):

Federațiile sportive naționale au următoarele atribuții principale:

a) Elaborează strategia națională de dezvoltare a ramurii de sport și controlează aplicarea acesteia de către membrii afiliați.

De asemenea, art. 10 alin (2) din Statutul F.R.H. se arată că Federația Română de Handbal:

c) reprezintă și apără interesele handbalului românesc pe plan intern și internațional;

d) organizează, coordonează și controlează activitatea Centrelor Naționale de Excelență;

o) stabilește condițiile desfășurării activității handbalistice, a cluburilor sportive profesioniste de handbal;

În concluzie, interpretarea dispozițiilor sus menționate, trebuie să fie în sensul în care, legea și statutul pun în sarcina F.R.H. obligația de a dezvolta sportul de handbal din România, îndeplinind în acest sens *o importantă funcție reprezentativă pentru România în competițiile sportive oficiale cu caracter internațional*. În acest scop, unul din principalele modalități de îndeplinire a scopului sus menționat îl reprezintă *stabilirea condițiilor de desfășurare a activității handbalistice din România pentru a apăra interesele handbalului românesc pe plan intern și internațional*.

Este adevărat faptul că obiectivele sus menționate trebuie atinse fără a încălca dispozițiile legale referitoare la discriminare. Totuși, pentru motivele expuse mai jos, considerăm faptul că în prezenta situație nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru existența unei discriminări.

9. Lipsa elementelor constitutive ale unei discriminări

Conform art. 2 alin. (2) Ut. a) și b) din Directiva 78/2000/CE, discriminarea este clasificată în următorul mod:

(a) o discriminare directă se produce atunci când o persoană este tratată într-un mod mai puțin favorabil decât este, a fost sau va fi tratată într-o situație asemănătoare o altă persoană, pe baza unuia dintre motivele menționate la articolul 1; (b) o discriminare indirectă se produce atunci când o dispoziție, un criteriu sau o practică aparent neutră poate avea drept consecință un dezavantaj special pentru persoane de o anumită religie sau cu anumite convingeri, cu un anumit handicap, de o anumită vârstă sau de o anumită orientare sexuală, în raport cu altă persoană, cu excepția cazului în care:

(1) această dispoziție, acest criteriu sau această practică este obiectiv justificată de un obiectiv legitim, iar mijloacele de realizare a acestui obiectiv nu sunt adecvate și necesare sau Directiva sus menționată, a fost transpusă în legislația națională, astfel încât în conformitate cu art. 2 din O.G. 137/2000:

*Potrivit prezentei ordonanțe, prin **discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică ne contagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice,***

(2) Dispoziția de a discrimina persoanele pe oricare dintre temeiurile prevăzute la alin. (1) este considerată discriminare în înțelesul prezentei ordonanțe.

(3) Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afara cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluia scop sunt adecvate și necesare.

În acest sens, dispozițiile legale mai sus menționate consimt faptul că pentru a fi în prezența unei discriminări trebuie îndeplinite următoarele condiții:

- a) Să existe un tratament diferențiat;
- b) Acest tratament diferențiat să se bazeze pe unul din criteriile de mai sus;
- c) Să nu existe un criteriu justificativ, respectiv un scop legitim pentru care aceste criterii au fost impuse iar metodele de atingere să aibă un scop necesar și adecvat.

Considerăm faptul că în prezenta cauză, criteriul prevăzut în lit.c) nu este întrunit. Nu orice diferență sau tratament diferit trebuie considerat în mod direct ca fiind o discriminare. La nivelul legislației europene s-a notat faptul că diferențele de tratament pot fi justificate în anumite circumstanțe și ținând cont de situația specifică a statelor membre. Este astfel esențial să se facă distincție între diferențele de tratament care sunt justificate, îndeosebi prin obiective legitime ale politicii de dezvoltare și discriminările interzise. Altfel spus, raportat la prezentul caz, este esențial să existe o diferență între discriminarea propriu zisă și cerințele proporționalității.

Or, în prezenta situație există o justificare în raport cu dispozițiile Directivei 78/2000/CE pentru care a fost implementată această cerință, reglementarea urmărind un obiectiv legitim de dezvoltare continuă a tinerilor ce practică handbalul și implicit de dezvoltare a bazei de selecție pentru echipele naționale, obiectiv definit de altfel prin art. 12 din Legea 69/2000.

10. Motivul justificativ al inserării prevederilor. Scopul legitim

În ultimii ani, F.R.H. a observat următoarele fenomene:

- O scădere a performanțelor în cadrul echipelor de seniori ale reprezentativei naționale;
O scădere a performanțelor din cadrul echipelor de club naționale;

O creștere a nivelului juniorilor, pe plan internațional (*Campioni mondiali în 2014, locul 4 la campionatul mondial din 2012*). Așadar, s-a notat faptul că în cadrul echipelor de juniori feminin a avut loc o creștere a rezultatelor sportive. Analizând situația, s-a putut observa că o contribuție majoră a fost legată de cooptarea în cadrul reprezentativelor naționale a multor sportivi ce erau înscriși în cadrul Centrelor Naționale de Excelență în Handbal ale F.R.H., (*Rm. Vâlcea, și Sighișoara*). Astfel pregătirea acestor tineri sportivi într-un cadru centralizat oferit de către F.R.H. a fost de o însemnătate enormă.

Totuși, deși exista o creștere la nivelul rezultatelor juniorilor, pe plan național nu s-a realizat nicio transformare cu privire la cooptarea acestora de către cluburile profesionale. În acest sens, deși există anual aproximativ 600 de sportivi la nivelul Ligii Naționale, sunt cooptați de la centrele naționale doar un număr de aproximativ 3 jucători pe an.

Statistica e bazată pe următoarele:

Primele două centre de excelență ale F.R.H. (*CNE Sighișoara - din 2004 și CNE Rm Vâlcea - din 2007*) care au antrenat și pregătit de la înființare sute de tineri. Din acest număr, în decursul a 14 ani, doar 39 de tineri sportivi din sutele antrenate au avut șansa să joace la cluburile din Liga Națională. Asta deși la nivelul reprezentativelor naționale de juniorat și a celorlalte competiții de juniorat rezultatele acestora erau semnificative.

S-a ajuns la concluzia **ca** acești sportivi, deși **pregătiți** și cu rezultate la nivel de juniori, nu reprezentau prima opțiune de selecție, dat fiind vârsta lor. Pentru **acest motiv, F.R.H. a avut un interes legitim pentru promovarea acestor tineri în cadrul competițiilor naționale, pentru ca mai apoi să existe o dezvoltare a handbalului românesc atât la nivel național cât și la nivel internațional.**

În acest sens F.R.H. a întreprins următoarele modificări:

a) A înființat, începând cu 2015 alte 6 centre naționale de pregătire pentru tineri în handbal, urmând ca alte două să fie înființate. Aceste centre de excelență în handbal ale F.R.H. au avut ca scop pregătirea tinerilor sportivi handbaliști într-un cadru centralizat oferindu-le cu titlu gratuit: *cazare, masa, meditații, servicii medicale, bază de antrenament, staff tehnic, echipament, turnee precum și o indemnizație acordată conform legislației*. În acest sens, s-a luat în calcul faptul că există un deficient grav în cadrul finanțării cluburilor și competițiilor de handbal, de pe urma cărora au de suferit tinerii. Astfel că F.R.H. și-a asumat această responsabilitate și a găsit în parteneriatele cu autoritățile centrale și locale, resursele materiale necesare. În prezent situația centrelor este următoarea:

Denumire ⁷	Anul înființării	Numărul sportivilor	Observații
CNF Sighișoara	2004	36	grupe între 15-18 ani. Masculin
CNE Rm Vâlcea	2007	54	grupe între 13-18 ani. Feminini
CNE Brașov	2015	36	grupe între 14-16 ani. Feminin
CNOPT Brașov	2016	16	o grupă între 18-23 ani. Masculin
CNOPT Iași	2016	12	o grupă între 18-23 ani. Feminin
CNOP București	2017	36	grupe între 13-16 ani. Masculin
CNOP Baia mare	2018	18	o grupă de 13-14 ani. Feminin

1. a eliminat obligația cluburilor de a plăti F.R.H. taxa de formare, atunci când doresc să transfere jucători care sunt pregătiți sau au terminat pregătirea la Centrele Naționale de Excelență;
2. a eliminat obligația cluburilor de a plăti taxa de transfer, atunci când doresc să transfere jucători care se află la prima legitimare pentru o echipă de seniori;
3. a realizat alte modificări regulamentare care indirect ar susține și promova tinerii, precum cea care face obiectul prezentei cercetări.

În analiza modificării regulamentare în cauză, s-au luat în considerare următoarele :

- a) Existența unui scop legitim în menținerea unui echilibru între interesele cluburilor de a obține un anumit rezultat sportiv/anumite performanțe sportive și încurajarea acestora în a legitima și antrena jucători tineri. Cu atât mai mult, cu cât acești tineri au confirmat la nivel de juniori.
- b) Faptul că scopul vizează un obiectiv de interes național, și anume stimularea cluburilor în a utiliza jucători tineri. Cu atât mai mult cu cât F.R.H. a investit în cadrul

acestor tineri, prin înființarea centrelor sus menționate iar tinerii pregătiți la aceste cluburi pot pleca în mod gratuit la cluburi.

c) Faptul că impunerea unor asemenea măsuri satisface cerința **proporționalității** prevăzute de Directiva europeană și dispozițiile O.G. 137/2000;

d) Faptul că impunerea unor limite asupra numărului de sportivi non-naționali satisface dispozițiile art. 45 (3) din Tratatul de Funcționare a U.E. care dă dreptul membrilor să impună limitări asupra liberei circulații atunci când sunt ridicate motive de politică publică, În acest sens, politica publică reprezintă promovarea tinerilor, dezolvarea handbalului din România, fapt ce constituie un sentiment de perpetuare a mândriei și identității naționale'.

11. Regula folosită începând cu al treilea jucător nu impune o diferențiere pe bază de naționalitate. Criteriul folosit duce la o asemenea clasificare într-un mod pur accidental. De altfel la o analiză simplă, trebuie notat faptul că jocul de handbal se desfășoară între două echipe, ambele având câte 7 jucători pe teren. Or, dispozițiile regulamentare în acest moment, oferă posibilitatea ca:

- 2 jucători străini să poată activa fără nicio condiție (*aproximativ 30% din nr. de jucători de pe teren*)

-■ începând cu al treilea jucător străin, au fost inserate unele criterii care oricum **nu** pot fi privite ca impuneri ale F.R.H., peste voința cluburilor, deoarece:

a) Campionatul României de handbal a fost privit mereu ca unul din cele mai bune din lume astfel încât a existat mereu o dorință a cluburilor de a selecta doar jucători de valoare;

b) Jucătorii de handbal din România au fost mereu în elita europeană, astfel încât a căpătat aspect notoriu faptul că în situația în care cluburile doresc să transfere străini, aceștia sunt tot din pepiniera internațională de o valoare similară;

c) Criteriile prevăzute la art. 14.2., cercetate în cauză, sunt formulate de o așa natură încât caracterul limitativ e derizoriu. De altfel, la o analiză a situației actuale a străinilor din Liga Națională și până la această regulă, tradiția cluburilor a fost de a selecta doar cei mai buni jucători din cadrul celor mai bune echipe.

În concluzie, considerăm faptul că nu ne aflăm într-o situație discriminatorie.

12. Punctul de vedere al Sindicatului Național al Handbaliștilor din România

Sindicatul susține autosesizarea CNCD, arătând faptul că orice persoană are dreptul la muncă precum și dreptul de a exercita o profesie aleasă sau acceptată în mod liber. Astfel, apreciază că prevederile art. 14 din Regulamentul privind Statutul și Transferul Jucătorilor de Handbal sunt discriminatorii.

Una dintre libertățile fundamentale ale dreptului comunitar o constituie libera circulație a persoanelor și a forței de muncă.

Libera circulație a persoanelor urmărește, din punct de vedere economic, să creeze, în primul rând, o piața unică a forței de muncă, iar din punct de vedere politic să realizeze

o mai mare coeziune a popoarelor ce compun Uniunea Europeană prin eliminarea barierelor privind migrația și promovarea unei cetățenii comunitare.

Curtea de Justiție a marcat, la rândul său, importanța acestui principiu subliniind că articolul 48 este direct aplicabil în sistemele juridice din fiecare stat membru făcând inaplicabilă orice dispoziție juridică națională contrară (*Comisie c. Republica Franceza, cazul nr. 167/73*),

Curtea a precizat, de asemenea, că articolul 48 se aplica chiar dacă munca este depusă în afara Comunității, atât timp cât relația juridică de angajare este perfectată în cadrul Comunității.

Cerințelor înscrise în Tratatul CEE le-a fost acordată mai multă consistență prin intermediul unei bogate *legislații derivate*. Este vorba de o serie de regulamente și directive, dintre care cele mai importante sunt:

- a) Directiva 68/360 privind drepturile de intrare și reședința;
- b) Regulamentul nr. 1612/68 privind accesul la condițiile de angajare;
- c) Regulamentul nr. 1251/70 privind dreptul de a rămâne pe teritoriul unui stat membru după angajarea în acel stat;
- d) Directiva 64/221 privind dreptul statelor membre de a deroga de la prevederile liberei circulații pe motiv de ordine publică, securitate publică sau sănătate publică.
- e) Directiva 2004/38 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului CEE nr. 1612/68 și de abrogare a directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE.

Drepturile acordate de articolul 48 al Tratatului C.E.E. și de legislația derivată emisă în aplicarea sa privesc muncitorii și familiile lor.

În principiu, *numai lucrătorii din statele membre* au libertatea de a circula în cadrul Comunității, dar fiecare stat membru stabilește, conform propriei legislații, cine îi sunt cetățenii, ca și modalitățile de pierdere și dobândire a cetățeniei.

Referitor la circulația persoanelor din țările terțe, trebuie subliniat că țările Uniunii Europene nu au conturat încă o politică comună. Ultimele restricții existente în spațiul comunitar în domeniul deplasării și condițiilor de angajare ale lucrătorilor au fost ridicate prin Regulamentul Nr. 1612/68 și Directiva 68/360. S-a răspuns prin aceasta reglementare obiectivelor fixate prin Tratatul de la Roma, concretizându-se realizarea integrală a liberei circulații și precizându-se în același timp mecanismele și procedurile de punere în contact și compensare rapidă și eficace a ofertelor și cererilor de locuri de muncă pe teritoriul statelor membre.

În același timp, *Curtea de Justiție a Comunităților Europene* s-a pronunțat în mai multe rânduri asupra prevederilor ce au instituit libertatea de mișcare a forței de muncă.

Astfel, a reieșit ca legislația comunitară vizează 'lucrătorii' în sensul dreptului comunitar și nu al dreptului național. În cazul *Lawrie-Blum (Nr.66/85)*, Curtea de Justiție a stabilit că pentru un muncitor "caracteristica esențială" este ca, în timpul unei anumite perioade de timp, el să presteze servicii pentru și sub conducerea altuia în schimbul unei remunerații.

Tratatele comunitare disting între salariați (muncitori) și persoane precum liber-profesioniștii, oamenii de afaceri, care includ atât persoanele fizice cât și cele juridice.

Libera circulație a muncitorilor, asupra căreia vom concentra analiza noastră, este prezentată în Tratatul de la Roma, ce a instituit Comunitatea Economică Europeană, în articolele 48-49, după dispozițiile referitoare la libera circulație a mărfurilor și în corelație cu libera circulație a serviciilor și capitalurilor.

Libera circulație a muncitorilor se definește prin dreptul de a răspunde la oferte privind locuri de muncă, de a se deplasa în acest scop pe teritoriul statelor membre, de a rămâne pe teritoriul statelor membre pentru a desfășura o activitate, precum și de a rămâne pe teritoriul unuia din acestea după ce o persoană a desfășurat o activitate (art.48 par.3).

Deci, libera circulație presupune de la început că muncitorul care se deplasează răspunde unei oferte efectiv făcute cu privire la un loc de muncă.

Ca un corolar al acestei libertăți, statelor membre li se cere să abolească orice discriminare între muncitori bazată pe naționalitate, cu privire la angajare, remunerare și celelalte condiții de muncă și angajare (art.48, par.2).

Libera circulație a muncitorilor reprezintă în fapt o concretizare în domeniul forței de muncă a principiului general cuprins în articolul 6 al Tratatului CEE conform căruia "în domeniul aplicării prezentului tratat, și fără a aduce prejudicii dispozițiilor particulare pe care acesta le prevede, este interzisă orice discriminare pe baza naționalității."

Așadar, se acordă o semnificație mai largă noțiunii de lucrător salariat. Lucrător, în înțelesul dreptului comunitar, este și cei care prestează doar o activitate ocazională sau cu timp parțial. E suficient ca activitatea să fie efectivă, să nu fie pur și simplu una benevolă (*cazul Levin Nr.53/81*),

De asemenea, pentru acordarea statutului de lucrător, munca prestată trebuie să îndeplinească sau să derive dintr-un scop economic (*cazul Bettray Nr, 344/87*).

Mult mediatizată la timpul său a fost cauza adusă cu succes în fața Curții de fotbalistul belgian Jean-Marc Bosman. Acesta a susținut că așa zisa "clauza a naționalității", existentă în fotbalul profesionist contravine art. 48 al Tratatului C.E.E., deoarece limita libertatea de mișcare a lucrătorilor în interiorul Uniunii.

Mai mult, Avocatul General al Curții a apreciat că obligația clubului care preia un jucător de a plăti o primă de transfer pentru această restrânge și ea libertatea de mișcare a jucătorilor. Ambele aspecte contravin, totodată, articolelor 85 și 86 ale Tratatului, care interzic abuzurile de poziție dominantă și practicile concertate pentru limitarea concurenței.

Un stat membru nu poate discrimina, în mod deschis sau voalat, pe cetățenii altui stat membru prin limitarea cererilor și ofertelor de angajare (art.3 (1) sau prin stabilirea unor proceduri speciale de recrutare sau prin împiedicarea prin orice alte mijloace a recrutării lucrătorilor nrczidenti (art.3(2).

De asemenea, nu trebuie impuse restricții prin număr sau procentaj cetățenilor străini ce urmează a fi angajați, în nici o activitate și în nici un domeniu (art.4).

Conform art.7(1), 'un lucrator care are cetățenia unui stat membru nu poate, pe teritoriul altui stat membru, sa fie tratat în mod diferit față de lucrătorii acelui stat pe temeiul cetățeniei cu privire la oricare din condițiile de muncă, și în special în ceea ce privește remunerația, concedierea, ca și în situațiile în care ar fi șomer, reinstalat sau reangajat'. dreptul public', dar el poate fi ales în organismele reprezentative ale lucrătorilor existente în astfel de întreprinderi.

V. Motivele de fapt și de drept

13. În fapt, în data de 28.06.2018, Consiliul de Administrație a Federației Române de Handbal (în continuare F.R.H.) a adoptat *Regulamentul privind statutul și transferul jucătorilor de handbal*, care a intrat în vigoare la data de 01.07.2018.

Art. 14 din Regulamentul privind Statutul și Transferul Jucătorilor de Handbal prevede următoarele:

“Primii 2 (doi) jucători de altă cetățenie decât română pot evolua pentru un club membru afiliat al FRH fără îndeplinirea criteriilor valorice. Începând cu al treilea jucător de altă cetățenie decât română se pot legitima/transfera la un club afiliat FRH jucătorii care se regăsesc în Rapoartele de jos ale echipelor care: s-au clasat pe locurile 1-10 la Jocurile Olimpice (cu condiția să nu fi trecut mai mult de 2 ani calendaristici de la disputarea ultimei ediții a J.O), au participat la cel puțin o ediție din ultimii doi ani a Final Four –ului Ligii Campionilor sau Cupei E.H.F. „

Colegiul director al CNCD a demarat o procedură din oficiu pentru a analiza legalitatea tratamentului diferențiat introdus de FRH prin art. 14 adoptat *Regulamentul privind statutul și transferul jucătorilor de handbal* pentru transfer, pe criteriul de cetățenie, începând cu al treilea transfer de jucători la o echipa de handbal.

Colegiul director va proceda la analiza tratamentului diferențiat, realizând distincție între **jucători de handbal cetățeni ai Uniunii Europene**, respectiv **jucători cetățeni ai unui stat terț, din afara Uniunii Europene**.

Pentru analiza obiectului autosesizării, Colegiul director va proceda la interpretarea și aplicarea următoarelor texte de lege:

- **Articolul 18 (ex-articolul 12 TCE) Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:**

În domeniul de aplicare a tratatelor și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale pe care le prevede, se interzice orice discriminare exercitată pe motiv de cetățenie sau naționalitate.

- **Articolul 20 (ex-articolul 17 TCE) Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:**

(1) Se instituie cetățenia Uniunii. Este cetățean al Uniunii orice persoană care are cetățenia unui stat membru. Cetățenia Uniunii nu înlocuiește cetățenia națională, ci se adaugă acesteia.

(2) Cetățenii Uniunii au drepturile și obligațiile prevăzute în tratate. Aceștia se bucură, printre altele, de:

(a) dreptul de liberă circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre;

- **art. 45 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene:**

Articolul 45 (ex-articolul 39 TCE)

(1) Libera circulație a lucrătorilor este garantată în cadrul Uniunii.

(2) Libera circulație implică eliminarea oricărei discriminări pe motiv de cetățenie între lucrătorii statelor membre, în ceea ce privește încadrarea în muncă, remunerarea și celelalte condiții de muncă.

(3) Sub rezerva restricțiilor justificate de motive de ordine publică, siguranță publică și sănătate publică, libera circulație a lucrătorilor implică dreptul:

(a) de a accepta ofertele reale de încadrare în muncă; (b) de a circula liber în acest scop pe teritoriul statelor membre;

(c) de ședere într-un stat membru pentru a desfășura o activitate salarizată în conformitate cu actele cu putere de lege și actele administrative care reglementează încadrarea în muncă a lucrătorilor statului respectiv;

(d) de a rămâne pe teritoriul unui stat membru după ce a fost încadrat în muncă în acest stat, în condițiile care vor face obiectul unor regulamente adoptate de Comisie.

(4) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică încadrării în administrația publică.

- **art. 15 și art. 21 din Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene:**

Articolul 15

Libertatea de alegere a ocupației și dreptul la muncă

(1) Orice persoană are dreptul la muncă și dreptul de a exercita o ocupație aleasă sau acceptată în mod liber.

(2) Orice cetățean al Uniunii are libertatea de a-și căuta un loc de muncă, de a lucra, de a se stabili sau de a presta servicii în orice stat membru.

(3) Resortisanții țărilor terțe care sunt autorizați să lucreze pe teritoriul statelor membre au dreptul la condiții de muncă echivalente acelor de care beneficiază cetățenii Uniunii.

Articolul 21

Nediscriminarea

(1) Se interzice discriminarea de orice fel, bazată pe motive precum sexul, rasa, culoarea, originea etnică sau socială, caracteristicile genetice, limba, religia sau convingerile, opiniile politice sau de orice altă natură, apartenența la o minoritate națională, averea, nașterea, un handicap, vârsta sau orientarea sexuală.

(2) În domeniul de aplicare a tratatelor și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale ale acestora, se interzice orice discriminare pe motiv de cetățenie.

- **art. 1, art. 7 și pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 492/2011** al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii Europene, denumit în continuare Regulamentul UE nr. 492/2011:

Accesul la încadrarea în muncă Articolul 1

(1) Orice resortisant al unui stat membru, indiferent de reședința sa, are dreptul de acces la o activitate salariată și de a desfășura această activitate pe teritoriul altui stat membru, în conformitate cu actele cu putere de lege și cu actele administrative care reglementează încadrarea în muncă a resortisanților statului respectiv.

(2) Acesta beneficiază, în special, pe teritoriul unui alt stat membru, de aceeași prioritate ca și resortisanții statului respectiv în ceea ce privește accesul la locurile de muncă disponibile.

Articolul 7

(1) **Lucrătorul resortisant al unui stat membru nu poate fi tratat diferit, pe teritoriul celorlalte state membre, față de lucrătorii naționali, pe criteriile de cetățenie, în ceea ce privește condițiile de încadrare în muncă și de muncă și, în special, în ceea ce privește remunerarea, concedierea și, în cazul în care rămâne fără un loc de muncă, reintegrarea profesională și reangajarea.**

(2) Acesta beneficiază de aceleași avantaje sociale și fiscale ca și lucrătorii naționali.

(3) În același temei și în aceleași condiții ca și lucrătorii naționali, acesta are acces la formare în școli profesionale și centre de recalificare.

(4) Orice clauză a unei convenții colective sau individuale sau a altei reglementări colective privind accesul la încadrarea în muncă, încadrarea, remunerarea și alte condiții de muncă sau concedierea **este nulă de drept**, în măsura în care prevede sau permite condiții discriminatorii pentru lucrătorii care sunt resortisanți ai celorlalte state membre.

Pct. 5

Acest drept trebuie recunoscut, fără discriminare, lucrătorilor permanenți, sezonieri și frontaliери, precum și **celor angajați în activități de prestare de servicii**.

- **LEGE Nr. 106/2017 din 18 mai 2017 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea exercitării pe teritoriul României a drepturilor conferite în contextul liberei circulații a lucrătorilor în cadrul Uniunii**

Art. 1 (1)

Prezenta lege facilitează aplicarea și asigurarea respectării, în mod uniform, pe teritoriul României, a drepturilor conferite prin art. 45 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și prin art. 1 - 10 din Regulamentul (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii Europene, denumit în continuare Regulamentul UE nr. 492/2011.

(2) Prezenta lege se aplică cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, altele decât România, care își exercită drepturile prevăzute la alin. (1) pe teritoriul României, în scop de muncă, precum și membrilor de familie ai acestora, denumiți în continuare lucrători din Uniunea Europeană și membrii familiilor lor.

(3) În sensul alin. (2), termenul lucrător din Uniunea Europeană are semnificația conferită prin art. 45 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și prin Regulamentul (UE) nr. 492/2011.

ART. 2

(1) Prezenta lege se aplică următoarelor domenii referitoare la libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii Europene, prevăzute la art. 1 - 10 din Regulamentul (UE) nr. 492/2011, respectiv:

a) accesul la locuri de muncă;

b) condițiile de muncă și de încadrare în muncă, în special în ceea ce privește remunerarea, concedierea, securitatea și sănătatea în muncă și, în cazul în care lucrătorii din Uniunea Europeană rămân fără un loc de muncă, reintegrarea profesională și reangajarea;

- **art. 2 alin. (2) Ut. a) și b) din Directiva 78/2000/CE:**

(a) **o discriminare directă** se produce atunci când o persoană este tratată într-un mod mai puțin favorabil decât este, a fost sau va fi tratată într-o situație asemănătoare o altă persoană, pe baza unuia dintre motivele menționate la articolul 1;

(b) **o discriminare indirectă** se produce atunci când o dispoziție, un criteriu sau o practică aparent neutră poate avea drept consecință un dezavantaj special pentru persoane de o anumită religie sau cu anumite convingeri, cu un anumit handicap, de o anumită vârstă sau de o anumită orientare sexuală, în raport cu altă persoană, cu excepția cazului în care: *cazului în care*: această dispoziție, acest criteriu sau această practică este obiectiv justificată de un obiectiv legitim, iar mijloacele de realizare a acestui obiectiv nu sunt adecvate și necesare sau proporționale cu scopul urmărit

- **art. 2 alin. (1) din O.G. 137/2000:**

Potrivit prezentei ordonanțe, prin **discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință**, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică ne contagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, **precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea** recunoașterii, folosinței sau **exercitării**, în condiții de **egalitate**, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau **în orice alte domenii ale vieții publice**

Raportat la tratamentul diferențiat introdus prin art. 14 din Regulamentul privind Statutul și Transferul Jucătorilor de Handbal, la transfer începând cu al treilea jucător având **cetățenia unui stat membru al Uniunii Europene**

Colegiul director constată că

FRH introduce prin art. 14 din Regulamentul privind Statutul și Transferul Jucătorilor de Handbal **un tratament diferențiat, pe criteriu de cetățenie** începând cu al treilea jucător, cetățean al unui stat membru al Uniunii Europene.

Tratamentul diferențiat constituie o formă de discriminare directă, pe criteriu de cetățenie, prin care se încalcă accesul la locul de muncă a lucrătorilor (jucători de handbal) din Uniunea Europeană, în condiții de egalitate cu cetățenii români.

În speță, sunt întrunite elementele constitutive ale discriminării directe, astfel cum sunt prevăzute de art. 2 alin. (1) din O.G. 137/2000:

- existența unui tratament diferențiat, exprimat printr-o **deosebire**, care constau în condițiile impuse lucrătorului cetățean al UE, începând cu cel de-al treilea jucător de handbal transferat,
- criteriul de discriminare este cel al cetățeniei unui stat membru al UE, altul decât RO,
- avem o situație comparabilă: jucătorul de handbal dintr-un stat membru UE este în aceeași situație cu jucătorul de handbal din România: ambii sunt jucători, lucrători ai statelor membre,
- există un raport de causalitate între criteriu și tratament diferențiat: din cauza faptului că este cetățean al unui stat membru UE (altul decât România) este tratat diferit, începând cu cel de-al treilea jucător transferat, și
- se încalcă dreptul la libera circulație a lucrătorilor în UE (art. 45 din Tratatul privind funcționarea UE).

În cazul discriminării directe nu se acceptă niciun test al justificării obiective. Apărările FRH cu privire la urmărirea intereselor handbalului românesc nu pot fi acceptate, potrivit legislației mai sus prezentate, **Lucrătorul resortisant al unui stat membru nu poate fi tratat diferit, pe teritoriul celorlalte state membre, față de lucrătorii naționali, pe criteriul de cetățenie, în ceea ce privește condițiile de încadrare în muncă și de muncă.**

Nu suntem nici în prezența rezervelor formulate în art. 45 alin. (3) din TFUE, respectiv nu sunt restricții justificate de motive de **ordine publică (și nu politică publică cum eronat invocă în apărări FRH), siguranță publică și sănătate publică.**

În privința statutului sportivilor (a jucătorului de handbal în speță), Colegiul director urmează să facă aplicarea jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene în:

- Hotărârea în Cauza C-81/12 Asociația Accept/Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (pct. 45);
- Hotărârea din 14 iulie 1976, Donà, 13/76, Rec., p. 1333, punctul 12, și
- Hotărârea din 16 martie 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, Rep., p. I-2177, punctul 27),

- Hotărârea din 15 decembrie 1995, Bosman, C-415/93, Rec., p. I-4921, punctul 73,

din care rezultă fără echivoc faptul **că activitatea jucătorilor/sportivilor profesioniști sau semiprofesioniști este una salarială sau de prestări servicii remunerate**, ca urmare se încadrează în activitatea lucrătorilor din UE, protejați sub aspectul garantării liberei circulații a lucrătorilor în UE.

În privința acestui punct, Colegiul director constată săvârșirea de către FRH a unei fapte de discriminare directă a lucrătorilor (jucători de handbal) în accesul acestora la un contract de jucător profesionist în România, pe criteriul cetățeniei unui stat membru al UE, în comparație cu jucătorii de handbal cetățeni români. Prin discriminarea directă săvârșită de FRH se încalcă dreptul la libera circulație a lucrătorilor în UE (art. 45 din Tratatul privind funcționarea UE).

În drept, art. 2 alin. (1), coroborat cu art. 45 TFUE, art. 15 și art. 21 din Carta Drepturilor Fundamentale ale UE, art. 1, art. 7 și pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 492/2011, și art. 1 și art. 2 din Legea nr. 106/2017.

Raportat la tratamentul diferențiat introdus prin art. 14 din Regulamentul privind Statutul și Transferul Jucătorilor de Handbal, la transfer începând cu al treilea jucător având **cetățenia unui stat terț**, din afara Uniunii Europene,

Colegiul director constată următoarele:

Potrivit art. 7 din Ordonanța nr. 25/2014 privind încadrarea în muncă și detașarea străinilor pe teritoriul României și pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor în România, cetățenii non-UE pot fi angajați în România, cu aviz de angajare, doar dacă locurile de muncă vacante nu pot fi ocupate de cetățeni români, de cetățeni ai statelor membre UE/ SEE sau de rezidenți permanenți pe teritoriul țării.

Există însă și **câteva excepții** de la această regulă, și anume dacă persoana respectivă:

- deține funcția de administrator într-o societate comercială cu participare străină și este singura persoană numită în acea funcție;
- **este sportiv profesionist și are dovezi că a desfășurat o activitate similară în altă țară;**
- solicită un aviz de angajare pentru lucrători transfrontalieri;
- solicită un aviz de angajare pentru lucrători sezonieri.

Pentru angajarea *sportivilor profesioniști* pe locuri de muncă specifice, avizul de angajare pentru lucrători permanenți se eliberează:

- fără îndeplinirea condițiilor speciale de a face demersurile necesare pentru angajarea unui cetățean român sau al statelor membre UE/SEE sau de rezidenți permanenți pe teritoriul României etc.,
- dacă străinul respectiv are competența profesională necesară ocupării postului, iar
- angajatorul în cauză este o persoană juridică al cărei obiect principal de activitate îl constituie desfășurarea de activități sportive.

Ordonanța nr. 25/2014 privind încadrarea în muncă și detașarea străinilor pe teritoriul României și pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor în România nu prevede norme de protecție a pieței interne a sportivilor profesioniști, prin limitarea accesului la locuri de muncă în România, a sportivilor profesioniști, cetățeni din state non-UE.

Partea reclamată, își formulează apărările în privința limitării transferului sportivilor profesioniști, cetățeni non-UE, prin urmărirea unui interes legitim, ce ține de promovarea tinerilor sportivi români din centrele de pregătire din România, în scopul angajării acestora la nivelul cluburilor profesionale interne. Prin această măsură de protecție a jucătorilor români, FRH urmărește dezvoltarea handbalului românesc, atât la nivel național cât și la nivel internațional.

Colegiul director apreciază că, apărările formulate de FRH în privința limitării transferului sportivilor profesioniști, cetățeni non-UE în campionatul intern, urmăresc un scop legitim și constituie un interes legitim, însă metoda aleasă nu este una adecvată și necesară, are ca efect limitarea accesului cetățenilor non-UE la obținerea contractelor de jucători profesioniști în campionatul intern din România.

De asemenea, metoda nu este una adecvată și necesară și pentru faptul că nu conduce la dezvoltarea handbalului românesc, atât la nivel național cât și la nivel internațional. Limitarea competiției între jucătorii profesioniști pe criteriul cetățeniei, nu are potențialul să contribuie la dezvoltarea handbalului din România.

În privința acestui punct, Colegiul director constată săvârșirea de către FRH a unei fapte de discriminare directă a lucrătorilor (jucători de handbal – sportivi profesioniști), cetățeni non-UE, pe criteriul cetățeniei unui stat non-UE, în comparație cu jucătorii de handbal cetățeni români. Prin fapta de discriminare se încalcă dreptul la muncă a sportivilor profesioniști, cetățeni non-UE.

În drept, art. 2 alin. (1) și art. 6 din O.G. 137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare:

Art. 6 “Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, condiționarea participării la o activitate economică a unei persoane ori a alegerii sau exercitării libere a unei profesii de apartenența sa la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială, respectiv de convingerile, de sexul sau orientarea sexuală, de vârsta sau de apartenența sa la o categorie defavorizată.”

Pentru considerentele de mai sus, Colegiul director constată:

- fapta FRH de a limita accesul sportivilor profesioniști, cetățeni ai unui stat UE de a obține un contract sportiv în campionatul intern, în condiții similare cu cetățeanul român, constituie o faptă de discriminare directă, potrivit **art. 2 alin. (1), coroborat cu art. 45 TFUE, art. 15 și art. 21 din Carta Drepturilor Fundamentale ale UE, art. 1, art. 7 și pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 492/2011, și art. 1 și art. 2 din Legea nr. 106/2017.**
- fapta FRH de a limita accesul sportivilor profesioniști, cetățeni ai unui stat non-UE de a obține un contract sportiv în campionatul intern, în condiții similare cu cetățeanul român, constituie o faptă de discriminare directă, potrivit **art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 6 din O.G. 137/2000.**
- se aplică FRH sancțiunea avertismentului contravențional.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu 5 voturi pentru și un vot împotriva** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) din O.G. 137/2000, republicată, coroborat cu art. 7 lit a) din Legea nr. 106/2017 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea exercitării pe teritoriul României a drepturilor conferite în contextul liberei circulații a lucrătorilor în cadrul Uniunii Europene

2. Sancționarea reclamatului Federația Națională de Handbal cu avertisment, potrivit art. 5 alin 2 și art. 7 alin. 3 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Redactat și motivat : Asztalos Csaba Ferenc și Angelica Paraschiv Gergely

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal de 15 zile, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Opinie separată exprimată de Jura Cristian privind încadrarea juridică a faptei, referitoare la Dosarul 4A/2019

Referitor la obiectul petiției: Obiectul petiției, așa cum este calificat în Hotărârea nr. 170/11.03.2019 este identificat în mod corect ca *"impunerea unor criterii de valoare pentru transferul jucătorilor străini de handbal la cluburile din Liga Națională a României"*. Așadar, obiectul petiției **nu se referă** la o posibilă limitare a principiului liberei circulații a lucrătorilor în spațiul UE și **în nici un caz** la discriminarea persoanelor aparținând minorităților naționale care doresc să se legitimeze la cluburile din România, așa cum în mod netemeinic se precizează la paragraful referitor la **Sușinerile instituției care a declanșat acțiunea din oficiu**, precum și în **Punctul de vedere al Sindicatului Național al Handbaliștilor din România**.

Apreciem că s-a dat o gresită interpretarea dispozițiilor Art. 14 din Regulamentul privind Statutul și Transferul Jucătorilor de Handbal care prevede următoarele: "Primii 2 (doi) jucători de altă cetățenie decât română pot evolua pentru un club membru afiliat al Federației Române de Handbal (în continuare FRH) fără îndeplinirea criteriilor valorice. Începând cu al treilea jucător de altă cetățenie decât română se pot legitima/transfera la un club afiliat FRH jucătorii care se regăsesc în Rapoartele de jos ale echipelor care: s-au clasat pe locurile 1-10 la Jocurile Olimpice (cu condiția să nu fi trecut mai mult de 2 ani calendaristici de la disputarea ultimei ediții a J.O), au participat la cel puțin o ediție din ultimii doi ani a Final Four –ului Ligii Campionilor sau Cupei E.H.F." atunci când Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a constatat existența unei discriminări în temeiul art. 2 alin. (1) din O.G. 137/2000, republicată, coroborat cu art. 7 lit a) din Legea nr. 106/2017 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea exercitării pe teritoriul României a drepturilor conferite în contextul liberei circulații a lucrătorilor în cadrul Uniunii Europene.

Nu putem să negăm faptul că există o diferențiere, dar trebuie analizată natura acelei diferențieri și efectele pe care le produce.

Practic se constată existența a două modalități diferite de transfer, conform Art. 14 din Regulamentul privind Statutul și Transferul Jucătorilor de Handbal:

- Prima modalitate/ prima teză - Primii 2 (doi) jucători de altă cetățenie decât cea română se pot transfera fără îndeplinirea criteriilor valorice;
- Modalitatea a doua/ a doua teză – prin care se instituie anumite criterii de transfer: *"Începând cu al treilea jucător de altă cetățenie decât română se pot legitima/transfera la un club afiliat FRH jucătorii care se regăsesc în Rapoartele de jos ale echipelor care: s-au clasat pe locurile 1-10 la Jocurile Olimpice (cu condiția să nu fi trecut mai mult de 2 ani calendaristici de la disputarea ultimei ediții a J.O), au participat la cel puțin o ediție din ultimii doi ani a Final Four –ului Ligii Campionilor sau Cupei E.H.F"*.

Pentru deslușirea și lămurirea în mod corect a acestei chestiuni de natură juridică și a implicațiilor sale, considerăm că trebuie avute în vedere următoarele aspecte ce țin în mod exclusiv de substanța acestui caz precum și de **domeniul**

special de aplicare a dispozițiilor Art. 14 din Regulamentul privind Statutul și Transferul Jucătorilor de Handbal și anume, **domeniul sportului**.

Fundamentul logico-juridic al demonstrației se bazează pe principiului **specialia generalibus derogant**. *Specialia generalibus derogant* este un principiu juridic care implică faptul că norma specială e cea care derogă de la norma generală și că norma specială este de strictă interpretare la cazul respectiv. Mai mult, o normă generală nu poate înlătura de la aplicare o norma specială. Fiind derogatorie de la norma generală, rezultă că norma specială se aplică ori de câte ori ne găsim în fața unui caz care intră sub incidența prevederilor sale, deci norma specială se aplică prioritar față de norma generală, chiar și atunci când norma specială este mai veche decât norma generală.

Înalta Curte de Casație și Justiție a României, în Decizia nr. 33 din 9 iunie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 108 din 23 februarie 2009 a stabilit că, în virtutea principiului *specialia generalibus derogant*, concursul dintre legea specială și legea generală se rezolvă în favoarea legii speciale, chiar dacă acest fapt nu este prevăzut expres în legea specială, și că, în cazul în care sunt sesizate neconcordanțe între legea specială și Convenția europeană a drepturilor omului, aceasta din urmă are prioritate.

Așadar o primă eroare o reprezintă confuzia dintre un **domeniu special**, reglementat de norme speciale, și anume domeniul sportului, cu domeniul **general al dreptului muncii**. De aici derivă alte confuzii, și anume între **sportiv și lucrător/muncitor**, între **angajare/ recrutare/ examen pentru ocuparea unui post și transfer**.

În susținerea faptului că ne aflăm într-un domeniu special, aducem următoarele argumente:

- Domeniul sportului este reglementat prin Legea nr. 69 din 28 aprilie 2000 educației fizice și sportului, publicată în Monitorul Oficial nr. 200 din 9 mai 2000.

În Legea nr. 69/2000 la Capitolul IV Sportul de performanță, Articolul 12(1) se prevede că: "*Sportul de performanță constituie un factor esențial pentru dezvoltarea sportivă pe plan național, îndeplinind o importantă funcție reprezentativă pentru România în competițiile sportive oficiale cu caracter internațional*".

La art. 13 alin (4) se precizează că: "*Evidența legitimării și transferarea sportivilor sunt în competența federațiilor sportive naționale, a ligilor profesionale și a asociațiilor județene și ale municipiului București, pe ramuri de sport, potrivit statutelor și regulamentelor federațiilor sportive naționale*".

De asemenea, în Legea nr. 69/2000 se definește **contractul de activitate sportivă**, ca fiind convenția încheiată pentru o durată determinată între structurile sportive și participanții la activitatea sportivă prevăzuți la art. 67¹ alin. (1), care **are ca obiect desfășurarea unei activități cu caracter sportiv**. Modelul-cadru al contractului de activitate sportivă se stabilește prin ordin comun al ministrului tineretului și sportului și al ministrului muncii și justiției sociale.

- Prin Ordonanță de Urgență Nr. 25/2018 din 29 martie 2018 privind modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru aprobarea unor măsuri fiscal-

bugetare publicată în Monitorul Oficial nr. 291 din 30 martie 2018 la art I, punctul 7 se reglementează impozitarea veniturilor realizate din activitatea sportivă, astfel: ” (1) *Contribuabilii care realizează venituri în baza contractelor de activitate sportivă, încheiate potrivit Legii educației fizice și sportului nr. 69/2000, cu modificările și completările ulterioare, datorează impozit pe venit, impozitul fiind final.*”

- Mai mult decât atât, în acest sens s-a pronunțat chiar și Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția I civilă, prin Decizia nr. 1604/2015, *decizie referitoare chiar la cazul unui jucător de handbal.*

Înalta Curte de Casație și Justiție precizează următoarele: actul civil nu poate fi asimilat unui contract individual de muncă fiind de prestări servicii, rezultă că ceea ce a fost dedus prezentei judecăți a fost un raport juridic de drept civil și nu un raport juridic de muncă.

Din cele enumerate mai sus, rezultă indubitabil că ne aflăm în prezența unui domeniu special, domeniul sportiv, și nu în prezența domeniului general.

În Autosesizarea înregistrată la 21 februarie 2019, la rubrica *încadrarea faptei* se menționează, în primul rând Legea nr. 106/2017 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea exercitării pe teritoriul României a drepturilor conferite în contextul liberei circulații a lucrătorilor în cadrul Uniunii Europene. Așa cum am arătat mai sus, există o confuzie între domeniul special și cel general care se menține inclusiv prin invocarea Legii nr. 106/2017. În Legea nr. 106/2017, la art 2 se definesc domeniile referitoare la libera circulație a lucrătorilor, astfel:

”Art. 2. (1) *Prezenta lege se aplică următoarelor domenii referitoare la libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii Europene, prevăzute la art. 1-10 din Regulamentul (UE) nr. 492/2011, respectiv:*

a) accesul la locuri de muncă;

b) condițiile de muncă și de încadrare în muncă, în special în ceea ce privește remunerarea, concedierea, securitatea și sănătatea în muncă și, în cazul în care lucrătorii din Uniunea Europeană rămân fără un loc de muncă, reintegrarea profesională și reangajarea;

.....”

Ori dispozițiile art. 14 din Regulamentul privind Statutul și Transferul Jucătorilor de Handbal, precum și art 13(4) din Legea nr. 69 din 28 aprilie 2000 educației fizice și sportului, se referă la **legitimare/transfer**, instituții care nu au corespondent în Legea nr. 106/2017.

Mai mult decât atât, în Regulamentul (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii, la art. 2 se prevede că: ”*Orice resortisant al unui stat membru și orice angajator care desfășoară o activitate pe teritoriul unui stat membru pot face schimb de cereri și de **oferte de încadrare în muncă și pot încheia și executa contracte de muncă**, în conformitate cu actele cu putere de lege și cu actele administrative în vigoare, fără a da naștere la discriminări.*” Așa cum am arătat mai sus, prevederile

Regulamentului privind Statutul și Transferul Jucătorilor de Handbal nu se încadrează în domeniul muncii.

Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția I civilă, în Decizia nr. 1604/2015 a precizat cu multă claritate care sunt drepturile și obligațiile unui sportiv, **chiar a unui handbalist**, și prin ce se disting acestea de obligațiile unui lucrător:

”Astfel, obligația principală a jucătorului este de a participa la jocurile, cantonamentele și antrenamentele clubului, fiind la dispoziția acestuia 6 ore/zi, 7 zile pe săptămână, iar a clubului de a-i garanta participarea la aceste activități și de a-i plăti un venit net lunar, timp de un an, din a cărui sumă, s-a scăzut un avans, achitat global la încheierea contractului și o altă tranșă egală, ce s-a convenit a fi plătită în timpul derulării contractului.

Se constată astfel că venitul încasat nu reprezintă un salariu, ci valoarea contractului achitată eșalonat, nerezultând din convenție asumarea de către club a obligației de a vira și alte contribuții specifice pentru un angajator, distinct de impozit și contribuția pentru sănătate, respectiv către fondurile sociale (respectiv pentru pensie, șomaj, risc și accidente, garantarea plății creanțelor salariale, etc.). Această sumă eșalonată periodic reprezintă deci doar contravaloarea serviciilor sportive prestate.

De asemenea, nu sunt cuprinse prevederi specifice contractului de muncă, referitoare la suspendare, modificare sau încetare ci se face referire doar la reziliere ca modalitate de încetare a convenției. Mai mult, contractul cuprinde și o clauză referitoare la posibilitatea acordării de despăgubiri în cazul nerespectării clauzelor contractuale din culpa unei părți, împrejurare ce excede unui raport juridic de muncă.

Prin urmare chiar dacă în contract se recunoaște o perioadă concediu, iar prestația și plata au un caracter periodic, acestea nu sunt elemente suficiente pentru a atrage calificarea ca având natura juridică specială a unui contract de muncă.

De asemenea, deși sportivul se obligă să respecte prevederile Regulamentului de Ordine interioară al clubului și cel intern al secției, acestea nu instituie o relație de subordonare de dreptul muncii, ci sportivă, în condițiile în care vizează exclusiv conduita și regimul de pregătire sportivă

Prin urmare, cum actul civil nu poate fi asimilat unui contract individual de muncă fiind de prestări servicii, rezultă că ceea ce a fost dedus prezentei judecăți a fost un raport juridic de drept civil și nu un raport juridic de muncă, motiv pentru care competentă a soluționa acest litigiu este instanța civilă de drept comun de la sediul pârâtului și nu instanța specializată în litigii de muncă de la domiciliul reclamantului.”

Concluzii preliminare

O primă concluzie care se desprinde din cele prezentate mai sus este aceea că în prezenta speța nu sunt incidente prevederile din Legea nr. 106/2017 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea exercitării pe teritoriul României a drepturilor conferite în contextul liberei circulații a lucrătorilor în cadrul Uniunii Europene, deoarece ne aflăm într-un domeniu diferit de aplicare, domeniul sportului. În acest domeniu special (domeniul sportului) se operează cu noțiuni, instituții specifice care nu se regăsesc în legea mai sus-menționată. De asemenea, nu sunt incidente nici argumentele invocate

în Punctul de vedere al Sindicatului Național al Handbaliștilor din România, din aceleași considerente exprimate mai sus.

În ceea ce privește punctul de vedere exprimat de Sindicatul Național al Handbaliștilor din România, apreciem foarte interesantă abordarea acestui punct de vedere, și anume un sindicat național care militează în favoarea aducerii în România a unor jucători de handbal fără impunerea unor standarde de criterii valorice sportive minime.

În acest dosar a fost invocat și cazul fotbalistul belgian Jean-Marc Bosman, speță în care Curtea de Justiție a Comunităților Europene s-a pronunțat la data de 15 decembrie 1995. **Nici acest caz nu poate fi invocat deoarece are cu totul alt obiect.**

La sfârșitul anului 1990, fotbalistul belgian Jean-Marc Bosman dădea în judecată clubul și trimitea la FIFA propunerea introducerii unei legi prin care jucătorii ajunși la finalul contractului să fie declarați '*liberi de contract*' și să meargă la orice altă echipă doresc. În decembrie 1995, FIFA introducea un nou paragraf în regulamentul, care prevedea că fotbalistii ajunși la final de contract cu un club vor fi declarați '*jucatori liberi*', și vor avea dreptul să își aleagă orice altă echipă la care să evolueze.

În cazul Bosman au fost adresate două întrebări Curții de Justiție a Comunităților Europene.

Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere a solicitat, în esență, să se stabilească dacă articolul 48 din Tratatul CEE se opune aplicării unor norme adoptate de asociații sportive potrivit cărora un jucător profesionist de fotbal, resortisant al unui stat membru, la expirarea contractului cu un anumit club, nu poate fi angajat de un club dintr-un alt stat membru decât dacă acesta din urmă a plătit clubului de origine o compensație de transfer, de formare sau de promovare.

Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța națională a solicitat, în esență, să se stabilească dacă articolul 48 din Tratatul CEE se opune aplicării unor norme adoptate de asociații sportive potrivit cărora, în cadrul meciurilor din competițiile pe care le organizează, cluburile de fotbal nu pot utiliza decât un număr limitat de jucători profesioniști resortisanți ai altor state membre.

De altfel, Curtea de Justiție a Comunităților Europene pronunțându-se cu privire la întrebările adresate de cour d'appel din Liège, prin hotărârea din 1 octombrie 1993, a hotărât:

1) Articolul 48 din Tratatul CEE se opune aplicării unor norme adoptate de asociații sportive potrivit cărora un jucător profesionist de fotbal resortisant al unui stat membru, la expirarea contractului încheiat cu un club, nu poate fi angajat de un club dintr-un alt stat membru decât dacă acesta din urmă a plătit clubului de origine o compensație de transfer, de formare sau de promovare.

2) Articolul 48 din Tratatul CEE se opune aplicării unor norme adoptate de asociații sportive potrivit cărora, în cadrul meciurilor din competițiile pe care le organizează, cluburile de fotbal nu pot utiliza decât un număr limitat de jucători profesioniști resortisanți ai altor state membre.

3) Efectul direct al articolului 48 din Tratatul CEE nu poate fi invocat în susținerea revendicărilor privind o compensație de transfer, de formare sau de promovare care, la data prezentei hotărâri, a fost deja plătită sau este încă datorată în executarea unei obligații născute înainte de această dată, cu excepția justițiabililor care, înainte de această dată, au introdus o acțiune în justiție sau au formulat o contestație echivalentă, conform dreptului național aplicabil.

În prezenta cauză nu ne aflăm în nici una dintre cele două situații analizate de Curtea de Justiție a Comunităților Europene din 1995, deoarece nu ne aflăm în fața unei limitări, ne aflăm doar în cazul celei de a doua posibilități/ teze din art. 14 din Regulamentul privind Statutul și Transferul Jucătorilor de Handbal unde se introduc anumite criterii de performanță sportivă în cazul unor transferuri.

Chiar dacă nu sunt incidente, sunt totuși relevante anumite puncte din hotărârea Curții de Justiție a Comunităților Europene în Cauza Bosman, pe care la cităm:

"106. Având în vedere importanța socială considerabilă pe care activitatea sportivă și în special fotbalul o au în cadrul Comunității, este necesar să se admită că obiectivele care constau în menținerea unui echilibru între cluburi, păstrând o anumită egalitate a șanselor și incertitudinea rezultatelor, precum și în încurajarea recrutării și formării tinerilor jucători, sunt legitime."

"122. URBSFA, UEFA, precum și guvernele german, francez și italian subliniază că clauzele referitoare la cetățenie se justifică prin motive care nu sunt de natură economică și care privesc în exclusivitate sportul ca atare".

"123 Astfel, acestea ar servi, în primul rând, menținerii legăturii tradiționale existente între fiecare club și țara sa, care prezintă o mare importanță pentru a permite identificarea publicului cu echipa sa favorită și pentru a garanta că cluburile care participă la competiții internaționale reprezintă în mod real țările lor."

"124 În al doilea rând, aceste clauze ar fi necesare pentru a crea o rezervă de jucători naționali suficientă ca să ofere posibilitatea echipelor naționale de a utiliza jucători de înalt nivel în toate posturile din teren ale echipei."

Concluzii preliminare

Așa cum am arătat mai sus, hotărârea Curtea de Justiție a Comunităților Europene din 1 octombrie 1995 (Cazul Bosman) nu este incidentă deoarece obiectul acestei cauze este diferit față de obiectul prezentei cauze. Mai mult decât atât, unele precizări din hotărârea Curții de Justiție a Comunităților Europene din 1 octombrie 1995 (Cazul Bosman) vin în sprijinul măsurilor luate de Federația Română de Handbal.

De asemenea, CNCD s-a pronunțat asupra obiectului adresei înregistrate la CNCD sub nr. 3906/22 iulie 2016, care a avut ca obiect decizia Comitetului Executiv al Federației Române de Fotbal, ca din sezonul 2016-2017 al campionatului național de fotbal toate formațiile din prima ligă să folosească în mod obligatoriu un jucător sub 21 de ani, pe toată durata meciului. Așadar în acest punct de vedere CNCD s-a pronunțat asupra unei diferențieri pe criteriul vârstei.

La acel moment CNCD a constatat următoarele:

În situația discriminării directe, singurul criteriu care poate fi justificat obiectiv de un scop legitim este cel de vârstă. Astfel, art. 6 alin.(1) din Directiva 78/2000/CEE prevede următoarele:

“Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 2 alineatul (2), statele membre pot prevedea că un tratament diferențiat pe motive de vârstă nu constituie o discriminare atunci când este justificat în mod obiectiv și rezonabil, în cadrul dreptului național, de un obiectiv legitim, în special de obiective legitime de politică a ocupării forței de muncă, a pieței muncii și a formării profesionale, iar mijloacele de realizare a acestui obiectiv sunt corespunzătoare și necesare.”

În consecință, un tratament diferențiat pe criteriul de vârstă pentru a nu fi calificat ca discriminare directă trebuie:

- să fie justificat în mod obiectiv și rezonabil de un scop legitim,
- mijloacele de realizare a acestui scop sunt corespunzătoare și necesare, respectiv
- proporționale cu scopul urmărit.

Tratamentul diferențiat pe criteriul de vârstă să fie justificat în mod obiectiv și rezonabil de un scop legitim.

FRF a justificat introducerea regulii, obiect al prezentei, prin urmărirea atingerii unui interes național, și anume:

- de încurajare a sportivilor tineri, sub 21 de ani,
- de stimulare a cluburilor de fotbal să utilizeze jucători tineri, în vederea asigurării unei dezvoltări continue a bazei de selecție pentru echipa națională, cât și pentru,
- a asigura cluburilor bază materială, constând în drepturi federative de joc asupra unor sportivi de perspectivă în vederea viitoarelor transferuri.

Colegiul director consideră motivele prezentate de FRF pentru introducerea obligativității pentru cluburile din prima ligă de a avea pe toată durata jocului cel puțin un jucător cu vârsta de până la 21 de ani, ca fiind un scop legitim și rezonabil. De altfel, așa cum a arătat și FRF în punctul său de vedere, chiar Curtea Europeană de Justiție a Uniunii Europene a reținut în mai multe ocazii faptul că „menținerea unui echilibru între interesul cluburilor de a obține un anumit rezultat sportiv/anumite performanțe sportive și încurajarea acestora de a legitima și antrena jucători tineri trebuie considerat ca fiind un scop legitim”. (Study on the equal treatment of non-nationals in individual sports competitions, Tender no eac/19/2009, commissioned by the European Commission, Directorate – General for Education and Culture, december 2010, pag. 11-12);

Mijloacele de realizare a scopului sunt corespunzătoare și necesare.

Colegiul director apreciază că FRF dispune de o serie de pârghii și instrumente pentru atingerea scopului mai sus formulat, promovarea jucătorilor sub 21 de ani.

Totuși, metoda la care a recurs FRF nu numai că este una adecvată și necesară pentru atingerea scopului legitim, dar este și una efectivă.

Fotbaliștii sunt supuși unor presiuni și reguli de selecție, care nu țin în permanență și în exclusivitate doar de performanțele sportive, ci țin și de interesele

comerciale ale cluburilor și ale impresarilor. Astfel de reguli contribuie la atingerea unui echilibru între interesele care se manifestă în viața fotbalistică, sprijinind jucătorii tineri.

Regula analizată este una efectivă pentru că nu prevede nicio excepție, care să submineze atingerea scopului urmărit, obligând cluburile de fotbal să dezvolte strategii sportive pe termen lung în privința promovării jucătorilor tineri, a bazei de selecție la nivel de juniori.

Măsura să fie proporțională cu scopul urmărit.

Mijlocul ales de FRF pentru atingerea rezultatelor legitime este unul proporțional cu scopul urmărit. Proporționalitatea rezultă din faptul că regula obligă la prezența doar a unui jucător sub 21 de ani pe toată durata meciului, ceilalți 10 jucători pot fi de orice vârstă.

Având în vedere considerentele de mai sus, Colegiul director constată că art. 45 din Regulamentul de Organizare a Activității Fotbalistice (ROAF) coroborat cu Decizia Comitetului Executiv a FRF din 22 februarie 2016 referitoare la obligativitatea cluburilor de a avea pe teren pe toată durata jocului jucători sub 21 de ani:

- nu constituie discriminare directă, ci
- un tratament diferențiat justificat obiectiv și rezonabil de un scop legitim, iar modalitatea de atingere a scopului este una adecvată și necesară, respectiv proporțională cu scopul urmărit.

Mutatis mutandis putem aplica același raționament juridic aplicat în Punctul de vedere referitor la folosirea în mod obligatoriu a unui jucător sub 21 de ani, pe toată durata meciului și în prezența speță înlocuind **criteriul de vârstă cu un criteriu de performanță în ceea ce privește transferurile**. Iar concluzii nu pot fi decât identice: art. 14 din Regulamentul privind Statutul și Transferul Jucătorilor de Handbal:

- nu constituie discriminare directă, ci
- un tratament diferențiat justificat obiectiv și rezonabil de un scop legitim, iar modalitatea de atingere a scopului este una adecvată și necesară, respectiv proporțională cu scopul urmărit.

Concluzii preliminare

Având în vedere punctul de vedere exprimat de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării care a avut ca obiect decizia Comitetului Executiv al Federației Române de Fotbal ca din sezonul 2016-2017 al campionatului național de fotbal toate formațiile din prima ligă să folosească în mod obligatoriu un jucător sub 21 de ani, pe toată durata meciului, considerăm **că scopul urmărit** atât de Federația Română de Fotbal, cât și de Federația Română de Handbal este același: de stimulare a cluburilor de fotbal să utilizeze jucători tineri, în vederea **asigurării unei dezvoltări continue a bazei de selecție pentru echipa națională** și de a asigura cluburilor bază materială, constând în drepturi federative de joc asupra unor sportivi de perspectivă în vederea viitoarelor transferuri.

Constatăm că, din păcate, abordarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării este diferită în cele două cazuri (Federația Română de Fotbal și Federația Română de Handbal), cu toate că scopul urmărit de cele două federații este identic.

Concluzii finale

Interesul superior al sportului românesc, al handbalului în speță, este acela de a avea un campionat național cu un număr mare de jucători români și un număr de jucători străini transferați pe baza unor criterii valorice certe și nu este acela de a avea un campionat în care joacă un număr mic de sportivi români și un număr mare de străini transferați în lipsa oricărui criteriu. De aici ar rezulta o creșterea generală a valorii campionatului național și implicit a valorii chipei naționale de handbal. Odată cu adoptarea acestuia, unele dispoziții au suferit modificări în vederea îndeplinirii unui obiectiv de interes național, și anume dezvoltarea handbalului pe plan național și internațional prin susținerea tinerilor sportivi. Un argument în plus este reprezentat de **datele statistice** prezentate de Federația Română de Handbal.

Nu există o interdicție de transfer având ca și criteriu cetățenia, orice cetățean străin din UE sau non UE se poate transfera liber în limita a două locuri sau dacă îndeplinește anumite criterii valorice sportive.

Subliniem faptul că diferența fundamentală dintre sport și alte activități este modalitatea de recrutare a persoanei. În afara domeniului sportului se organizează un concurs, în timp ce în sfera sportului recrutarea se face în baza unui transfer. Un concurs de angajare nu este similar din nici un punct de vedere al procedurii de transfer sau de legitimare și trebuie evitată orice confuzie în acest sens.

Așadar este impunerea unor criterii sportive valorice discriminatorie? Nu apreciem că au fost încălcate prevederile OG 137/2000. Așadar modalitatea de realizare a unui transfer este lăsată la latitudinea federației care are libertatea de a introduce anumite criterii de performanță sportivă pentru transfer în vederea realizării obiectivelor stabilite prin lege.

Considerăm că art. 14 din Regulamentul privind Statutul și Transferul Jucătorilor de Handbal se încadrează în marja pe care Federația Română de Handbal o are în conformitate cu art. 10 alin (2) din Statutul F.R.H. și cu Legea nr. 69 din 28 aprilie 2000 educației fizice și sportului de a reprezenta și apăra interesele handbalului românesc pe plan intern și internațional și de a stabili condițiile desfășurării activității handbalistice, a cluburilor sportive profesionale de handbal.

În Legea nr. 69 din 28 aprilie 2000 educației fizice și sportului la Capitolul IV Sportul de performanță art. 12(1) se precizează: "*Sportul de performanță constituie un factor esențial pentru dezvoltarea sportivă pe plan național, îndeplinind o importantă funcție reprezentativă pentru România în competițiile sportive oficiale cu caracter internațional*".

De altfel, **principiul autonomiei sportului** este unul dintre Principiile Fundamentale ale Olimpismului prevăzut în Carta Olimpică. Astfel: "*5. Recunoscând că sportul este practicat în cadrul societății, organizațiile sportive din cadrul Mișcării Olimpice vor avea drepturile și obligațiile inerente autonomiei, și anume, libera stabilire și controlul reglementărilor sportive, definirea structurilor lor și*

guvernanței, exercitarea dreptului la alegeri libere de orice influență din afară și responsabilitatea de a veghea la aplicarea principiilor de bună guvernare.”

Așadar, art. 14 din Regulamentul privind Statutul și Transferul Jucătorilor de Handbal:

- nu constituie discriminare directă, ci
- un tratament diferențiat justificat obiectiv și rezonabil de un scop legitim, iar modalitatea de atingere a scopului este una adecvată și necesară, respectiv proporțională cu scopul urmărit. Diferențierea este făcută pe criteriul performanței sportive, criteriu perfect justificat în domeniul sportului.
- tratamentul diferențiat se încadrează în marja prevăzută de Regulamentul Federației Române de Handbal, de Legea nr. 69 din 28 aprilie 2000 educației fizice și sportului și de Carta Olimpică;
- nu există un drept încălcat, în sensul că nu există o persoană/ un sportiv care dorește să se transfere și care a fost refuzat;
- nu sunt aplicabile prevederile Legii nr. 106/2017 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea exercitării pe teritoriul României a drepturilor conferite în contextul liberei circulații a lucrătorilor în cadrul Uniunii Europene.

Cristian Jura
Membru al Colegiului Director al
Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării